

Til kommunen
v/Ordfører, rådmann, og ansvarlig for natur og friluftsliv

26.4. 2017

Hvordan håndterer kommunen forurensning fra kunstgressbaner med gummigranulat?

Norges lange kyst er vakker, men trues av forurensning som truer både livet i havet og livsgrunnlaget til oss mennesker som bor her. Det er svært viktig å ta godt vare på Vestfolds havmiljø, Oslofjorden. Natur- og friluftslivsorganisasjonene her i fylket er opptatt av at kommunene tar sitt ansvar for dette på alvor.

Det er velkjent at plast som kommer på avveie i naturen kan medføre problemer for dyrelivet, og spre miljø- og helseskadelige stoffer. I tillegg binder plast/mikroplast til seg miljøgifter som allerede finnes i naturen, slik at konsentrasjonen av miljøgifter kan mangedobles. Plastpartikler er derfor en kilde til opptak av miljøgifter i organismer, og kan være helseskadelige for både små og store organismer, inkludert oss mennesker. Dessverre er det allerede påvist mikroplast (plast som er mindre enn fem millimeter) i en lang rekke arter og i flere typer mat. Forskerne har funnet mikroplast i plankton, koraller, skjell, skalldyr, fisk, sjøfugl og sjøpattedyr, samt i produkter som øl, honning og havsalt.

Miljødirektoratet har laget en vurdering av tiltak basert på rapporter med analyse av situasjonen.¹ Her blir det vist til at tap av gummigranulat fra kunstgressbaner kan stå for cirka 1500 tonn mikroplast per år, og at det er uvisst hvor mye av dette som ender opp i ferskvann eller havet (se pkt. 3 om kunstgressbaner i direktoratets vurdering). Dette gjør i så fall kunstgressbaner til en av de største kjente kildene til mikroplast (utgjør 17 % av det totale), etter slitasje av bildekk, som står for cirka 4500 tonn.

Antall kunstgressbaner i Norge har økt formidabelt de siste årene, og har i stor grad erstattet gress- og grusbanene. I starten var det sand som ble brukt som fyllmasse i kunstgressmattene, men etter hvert har gummigranulat blitt brukt grunnet bedre støtdemping. Gummigranulat som brukes på banene, er hovedsakelig laget av gamle bildekk. Hver bane inneholder rundt 100 tonn gummigranulat og må etterfylles med cirka 10 tonn per år. Dette skyldes snørydding, avrenning og fordi det fester seg til sko og klær til fotballspillerne. Med andre ord er gummigranulatet flyktig, og har store problemer med å ligge i ro der det var tiltenkt å ligge.

Idrettsanleggsregisteret ble opprettet i 1992 for å kartlegge og holde løpende oversikt over idrettsanlegg i Norge, samt for oversikt over tildelinger av spillemidler til idrettsanlegg². Ved et søk i idrettsanleggsregisteret finner vi at det pr dato er 70 kunstgressfotballbaner i Vestfold, og ytterligere 12 er planlagt. Totalt finnes over 1500 i landet.

---

¹ <https://www.regjeringen.no/contentassets/57531d6df37b4f53b0e8318caf55d3f5/miljodirektoratets-overordnede-vurdering-av-kilder-og-tiltak-mot-mikropl....pdf>

² <https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/idrettsanlegg/idrettsanleggsregisteret/id487438/>

Spredning av gummigranulat utenfor banen er i strid med forurensningsloven, og kommunen som forurensningsmyndighet må i slike saker sørge for opprydding etter § 37 i forurensningsloven.

Hva kan gjøres for å unngå spredning av gummigranulat fra fotballbanene ut i naturen?

1. Drifte de eksisterende banene som har gummigranulat riktig.

Det betyr at man ved eventuelt snørydding ikke må dumpe snø med granulat i nærmeste skråning/grøft. Granulatet må kunne samles opp når snøen smelter. Både ved kraftig regn og ved vind og tørt vær vil det spre seg videre, og mer vil komme ut i naturen. Det er viktig at eier og driftsansvarlig for banen har en plan og gjennomføringsevne til å håndtere snørydding når snø fra banen inneholder granulat. Greier en ikke å ta vekk bare snøen av banen, må man la være hvis man ikke har mulighet til å samle opp gummien.

2. Ved nybygging av kunstgressbaner må man bruke miljøvennlig fyllmasse.

Sand har også blitt testet ut som fyllstoff i kunstgressbaner, bl.a. i Sogn og Fjordane. Løsningen er å legge en gummimatte (PAD) under kunstgresset. En slik løsning gir ikke dårligere støtdemping enn om man benytter gummigranulat. Med sand som fyllmasse er det ekstra viktig med god banedrift med riktig dyprens.

Konklusjon

Vi mener at spredning av gummigranulat ut i naturen/sjøen knyttet til snømåking/drift av en kunstgressbane er i strid med forurensningsloven, og at kommunene må sørge for å stoppe slik forurensning straks. Videre må kommunene vurdere annen oppbygging og andre fyllmasser i de kunstgressbanene som nå er under planlegging. Vi forventer at kommunene tar denne utfordringen alvorlig, både knyttet til den rollen kommunene har i spillemiddelordningen og knyttet til forurensningsloven.

Avslutningsvis ber vi om en tilbakemelding fra alle kommunene om hvordan dere håndterer gummigranulatet i kunstgressbanene deres.

Med vennlig hilsen

Kristin Fredheim

Forum for natur og friluftsliv i Vestfold

4H Vestfold, Naturvernforbundet i Vestfold, Vestfold Jeger og Fiskeforening, Norsk Botanisk Forening Larvik, Oslofjordens Friluftsråd, Vestfold Orienteringskrets, Vestfold krets av Norges Speiderforbund, Norsk Ornitologisk Forening Vestfold, Den Norske Turistforening ved DNT Horten, Holmestrand og Omegn Turistforening, Larvik og Omegn Turistforening, Sandefjord Turistforening og Tønsberg og Omegn Turistforening, Norges Padleforbund ved Havpadlerne og Sandefjord Kajakk, Norges Sopp og Nyttevekstforening ved Larvik Soppforening og Tønsberg Soppforening.